

40 . Cășeiu | Județ: Cluj | Punct: Castrul roman | Anul: 2000

Anul: 2000

Cod RAN: 56675.02

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie

Tipuri sit: structură de cult/religioasă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive)

Autori: Dan Isac, Adriana Isacu

Instituții: Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca

Raport

Castrul de la Cășeiu, important punct strategic pe granița nordică a Daciei a fost construit odată cu alcătuirea limes-ului în anul 106 p. Chr., fiind inclus în linia de apărare Porolissum, Tihău, Cășeiu, Ilișua. Ridicat pe o porțiune mai înaltă, situată pe malul drept al Someșului Mare, la 1,5 km distanță față de sat și 6 km față de orașul Dej, castrul este străjuit înspre N de culmea Măgura (419 m) fiind legat strategic de linia de turnuri avansate înspre barbaricum. Acest sit arheologic este unul dintre cele mai bine cunoscute din Dacia Porolissensis, cercetările continuând atât în castru, cât și în vicus.

În anul 2000 au fost reluate săpăturile în castrul roman după ce câțiva ani cercetările s-au desfășurat exclusiv în vicus-ul militar. Scopul acestei campanii a fost dezvelirea integrală a clădirii de piatră care a funcționat ca grânar, situată în *latus praetori sinistrum* și denumită convențional *horreum* 2. Edificiul a fost parțial cercetat în 1992, când secțiunea magistrală S. XXXI a intersectat mijlocul clădirii, iar un număr de 3 casete au dezvelit fațada dinspre *via principalis* și un contrafort de pe latura vestică a edificiului. Stratigrafic s-a constatat existența unei faze de lemn a clădirii. Descoperirea în profilul vestic al S. XXXII a două statui acefale, reprezentând-o pe zeița Ceres, a confirmat atribuirea edificiului unui *horreum*. Din lipsă de timp, nu s-a reușit la acea dată decopertarea integrală a clădirii pentru clarificarea fazelor de construcție și a eventualelor compartimentări.

Sistemul de săpătură adoptat în campania din anul 2000 a constatat în: defrișarea și evacuarea pământului rezultat în urma săpăturilor din 1992; redezvelirea și lărgirea casetei în care se descoperise zidul dublat al *horreum*-lui; lărgirea casetei cu contrafortul de pe latura vestică; deschiderea unui număr de 8 casete, prin care s-a decopertat practic toată jumătatea de NV a edificiului. Acest sistem a permis clarificarea fazelor de construcție ale *horreum*-lui 2.

Faza de piatră: Remăsurarea și desenarea planului săpăturii a permis reamplasarea corectă a contrafortului de pe latura vestică, acesta aliniindu-se perfect cu cel de pe latura estică. Sistemul de săpătură în suprafață a permis descoperirea câtorva șiruri de bolovani de carieră aliniați, aceștia fiind practic pilonii de susținere a podelei de lemn a silozului. În dărâmătura postromană au fost descoperite numeroase țigle, dintre care una singură cu ștampila CIB, în cartuș dreptunghiular.

Faza de lemn: Principalul rezultat al campaniei de săpături a fost însă precizarea unei faze de lemn și a planimetriei edificiului în această fază. Observată încă din 1992, faza de lemn a grânarului nu a putut fi atunci cunoscută decât pe mici porțiuni, fără a avea o planimetrie a unei părți mai mari a clădirii. În casetele dinspre partea sudică a clădirii, la adâncimea de -1,2 / -1,35 m, au fost surprinse în stratigrafie orizontală elemente certe ale fazei de lemn, constând din pereți și gropi de par, de formă rotundă și dreptunghiulară. Casetele de pe latura vestică au scos la iveală o amprentă continuă a unui perete de lemn, cu lățimea medie de 40 cm, ars în totalitate și a cărui umplutură constă dintr-un lut de culoare cenușie, alternând cu lentile gălbui și pigmenți de lemn ars, care înspre nivelul de călcare se transformă într-un strat masiv de cenușă. Un

al doilea perete, paralel cu primul, a fost surprins în casetele 3 și 4 de pe aceeași latură vestică, fiind parțial suprapus de zidul din faza de piatră a horreum-ului. Al treilea perete, paralel cu primii doi, a fost sesizat cu dificultate în extremitatea estică a clădirii. Planimetria celor trei pereți, perfect paraleli și aparținând aceleași faze, indică existența unui horreum de lemn, de tip "grătar", mai lat decât cel din faza de piatră, care l-a suprapus. Acest tip de horreum are analogii mai ales în provinciile vestice. Depistarea pereților de lemn mai puțin vizibili, sau a celor față de care săpătura a mers prea jos, a fost posibilă datorită numărului mare de gropi de par, rotunde sau dreptunghiulare, aflate pe traseul pereților și provenind de la structura de lemn a acestora.

Concluzionând, putem afirma că cele două clădiri, cea de lemn și cea de piatră, sunt suprapuse aproximativ după același plan, confirmând faptul că au avut aceeași funcționalitate, aceea de horreum. În plus, planimetria cu contraforți și zidul dublat spre via principalis în vederea amenajării rampei de descărcare, precum și monumentele legate de cultul zeiței Ceres, constituie argumente clare ale funcționalității clădirii. De altfel, într-un castru unde a fost cantonată o cohortă cu un efectiv de 1000 de soldați, erau necesare cel puțin două horrea. Primul dintre ele, horreum 1, cu o fază de lemn și chirpici, respectiv una de piatră, a fost desființat, fiind încorporat clădirii praetoriului, într-o fază târzie a acestuia.

Specificitatea acestui tip de clădire explică lipsa unui nivel propriu-zis de călcare și sărăcia evidentă a materialului arheologic: fragmente ceramice și obiecte de fier caracteristice unei astfel de construcții și două monede din bronz provenite din ultimul nivel de existență a clădirii. Cea mai importantă descoperire este însă de natură epigrafică: un altar votiv dedicat zeiței Ceres și provenit din stratul de dărâmătură, din aceeași zonă în care s-au găsit în 1992 două statui ale aceleiași zeițe. Altarul, confecționat din gresie gălbuie, a fost spart din antichitate, lipsind o bună parte din câmpul inscripției.

Informații suplimentare online

[Raportul 1031 din *cronica.cimec.ro*](#)

[Localizare pe hartă, folosind *Mapserver Cimec.ro*](#)
